

VERANTWOORDING

reiding zullen uiteraard de medewerkers van het Rijksinstituut op tal van gebieden onontbeerlijke assistentie kunnen verlenen.'

Voorgesteld werd óók om naast dat Hoofdwerk een samenvattende uitgave te doen verschijnen ten behoeve van het voortgezet onderwijs – die 'schooluitgave' diende in een omvang van minder dan 10 vel (160 pagina's) in '50 gereed te zijn, voor het Hoofdwerk werd gedacht aan vijf in de jaren '56 t.e.m. '60 te publiceren delen, elk van meer dan 20 vel (320 pagina's).

Drie maanden na het indienen van het publikatieplan bereikte het instituut de mededeling dat de ministers Gielen en Liefinck (Financiën) samen besloten hadden, het instituut per 1 januari '50 op te heffen. Dat werd voorkomen. Met steun van Drees (nu minister-president) werd bereikt dat het instituut na 1 januari '50 buiten de rijksbegroting om zou worden gefinancierd uit overheidsmiddelen die door de Stichting Nationaal Steunfonds werden beheerd, en dat het voorlopig tot 1 januari '59 mocht doorwerken – een termijn die enkele malen werd verlengd, de eerste keer tot 1 januari '61, waarna de voor het instituut nodige gelden tenslotte van het begrotingsjaar '65 af weer normaal op de rijksbegroting werden aangevraagd.

Het denkbeeld van de 'schooluitgave' verdween uit het zicht maar voor de plannen voor het Hoofdwerk (nu als 'het Geschiedwerk' aangeduid) gold dat niet.

Toen eenmaal de financiering van het instituut via de Stichting Nationaal Steunfonds was geregeld, vond ik dat het op mijn weg lag, het Directorium mijn visie te geven op de problemen die bij de voorbereiding van dat Geschiedwerk zouden rijzen: ik dicteerde daartoe begin juli '49 een lange nota¹ waarin ik allereerst de wenselijkheid van dat werk onderstreepte. 'Men kan de vraag opperen', stelde ik in dat verband,

'of het niet de voorkeur verdient, het schrijven van het Geschiedwerk over te laten aan een later geslacht: dat zou, zo is wel betoogd, de uitgebreidheid der documentatie en de objectiviteit van oordeel ten goede komen. Ik acht die voordelen gering. Historici plegen, uitgaande van hun eigen levens- of wereldbeschouwing, elkaar over kwesties van eeuwen her even fel te bestrijden als over 'actuele' historische vraagstukken: dat de 'objectiviteit' met het tijdsverloop zou toenemen, is een onbewezen stelling. Voorts geloof ik, dat latere generaties aan de documentatie, die wij in het Geschiedwerk kunnen verwerken, relatief weinig

¹ Tekst in dr. L. de Jong: *Tussentijds. Historische studies* (1977), p. 11 e.v.